

מִתְחַבְּרִים

יהדות מתוך הזדהות

פרשת נשא | גיליון מס 50 | סיון תשפ"ד

מפקודיך אתבונן

1.	הוראות מרוח המצוות	לכבד ולהבדיל משרתי ה' לפי דרגתם	נשא את ראש בני גרשון גם הם
2.	חינוך מ"ע שסב סה"מ מ"ע לא סמ"ג עשין קער.	לשלח טמאים ממחנה שכינה שהוא המקדש	וישלחו מן המחנה כל צרוע
3.	בה"ג	פרשת מחנות כהונה ולויה [העמדת גבולות וחלוקת מחיצות]	ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שוכן בתוכם:
4.	חינוך ל"ת שסג סה"מ ל"ת עז. סמ"ג לאוין שד.	שלא ייכנס טמא בעזרה	ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שוכן בתוכם:
5.	אזהרות ר"א הזקן, רשב"ג	ל"ת לא להימנע משילוח טמאים	ולא יטמאו את מחניהם אשר אני שוכן בתוכם:
6.	חינוך מ"ע שסד סה"מ מ"ע עג סמ"ג עשין טז. סמ"ק סי' נג	שיתווה החוטא מכל חטא על הקרבן ושלא על הקרבן	והתודו את חטאתם אשר עשו.
7.	יראים קנא.	לתת גזל הגר לכהן	האשם המושב לה' לכהן
8.	הוראות מרוח המצוות	זכות טובת הנאה במתנות כהונה שמור לבעלים	ואיש את קדשיו לו יהיו
9.	חינוך מ"ע שסה סה"מ מ"ע רכג סמ"ג עשין נו.	מצות סוטה שיביאה הבעל אל הכהן ויעטה לה כמשפט הכתוב	והביאה אל הכהן וגו' ועשה לה הכהן את כל התורה הזאת
10.	הוראות מרוח המצוות	צריך הבעל להשגיח על מעשי אשתו ולהיות קנאי עליה	או עבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והיא לא נטמאה. (סוטה ג, א) וקנא את אשתו וכו' רבי עקיבא אומר חובה
11.	יראים מה	אשת כהן שנבעלה באונס אסורה לבעלה	והיא לא נתפשה
12.	חינוך מ"ע שסו סה"מ ל"ת קד. סמ"ג לאוין פז.	שלא ליתן שמן זית במנחת סוטה	לא יצוק עליו שמן
13.	חינוך שסז סה"מ ל"ת קה סמ"ג לאוין פח	שלא ליתן לבונה בקרבן סוטה	ולא יתן עליו לבונה
14.	בה"ג קצה	השקאת סוטה	והשקה את האשה
15.	בה"ג לא.	פרשת קרבנות נזיר	איש או אשה כי יפליא וכו'
16.	חינוך שסח סה"מ ל"ת רב סמג לאוין רמג	שלא ישתה הנזיר יין או שכר	וכל משרת ענבים חומץ יין וחומץ שכר לא ישתה

17.	חינוך שסט סה"מ ל"ת רג סמ"ג לאוין רמג	שלא יאכל הנזיר ענבים לחים	וענבים לחים לא יאכל
18.	"הידור זקן" לבה"ג קנב	שלא ישתה הנזיר חומץ יין	במדבר ו ג חומץ יין לא ישתה
19.	חינוך שע סה"מ ל"ת רד סמ"ג לאוין רמה	שלא יאכל הנזיר צמוקים והם ענבים יבשים	ויבשים לא יאכל
20.	בה"ג קנג	שלא ישתה הנזיר משרת ענבים	וכל משרת ענבים לא ישתה
21.	אזהרות ריב"ר	הפרשת נזיר מיין	מיין ושכר יזיר
22.	חינוך שעא סה"מ ל"ת רה סמ"ג לאוין רמו	שלא יאכל הנזיר חרצנים והם זרע הענבים	מחרצנים ועד זג
23.	חינוך שעב סה"מ ל"ת רו סמ"ג לאוין רמוז	שלא יאכל הנזיר זגים והם קליפות הענבים	ועד זג לא יאכל
24.	חינוך שעג סה"מ ל"ת רט סמ"ג לאוין רנ	שלא יגלח הנזיר שערו כל ימי נזרו	תער לא יעבור על ראשו
25.	חינוך מ"ע שער סה"מ מ"ע צב סמ"ג עשין קכו.	מ"ע לגדל הנזיר שערו	גדל פרע שער ראשו
26.	רמב"ן, יראים קה.	להתרחק מליהנות בשער נזיר	וקדש את ראשו ביום ההוא:
27.	חינוך שעה סה"מ ל"ת רח סמ"ג לאוין רמוז	שלא יכנס הנזיר באהל המת	על נפש מת לא יבא
28.	חינוך שעו סה"מ ל"ת רז סמ"ג לאוין רמח	שלא יטמא הנזיר במת ובשאר טומאות	לאביו ולאמו וכו' לא יטמא להם במותם
29.	הוראות ללמוד המצוות] שניתן מרוח	מי שאינו נזיר או כהן מצוה עליו להיטמא לקרוביו שמתו ולהתעסק בכבודם ובקבורתם	לאביו ולאמו וכו' לא יטמא להם במותם
30.	זהר הרקיע	שיקדש הנזיר גופו	קדוש הוא לה'
31.	הוראות ללמוד המצוות] שניתן מרוח	מעלה לפרוש מהנאות העולם	איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר לידוד:
32.	חינוך שעז סה"מ מ"ע צג סמ"ג עשין רלז	גילוח נזיר טמא והבאת קרבתו	וכי ימות מת עליו וגו'
33.	רס"ג	להביא קרבנות נזיר טמא	וכי ימות מת עליו בפתע פתאום וכו'
34.	בה"ג לב	ברכת כהנים במקדש	כה תברכו את בני ישראל
35.	חינוך שעח סה"מ מ"ע כו סמ"ג עשין כ/ סמ"ק קיג	לברך הכהנים את ישראל בכל יום	כה תברכו את בני ישראל
36.	רי"פ לבה"ג פרשה לב חרדים	מצוה על ישראל להתברך מהכהנים	כה תברכו את בני"י
37.	חינוך שעט סה"מ מ"ע לד סמ"ג עשין קסח	שעט לשאת הארון על הכתף כשנושאים אותו	בכתף ישאו
38.	בה"ג	פרשת חנוכת המזבח	ויקריבו הנשיאים את חנכת המזבח
39.	הוראות ללמוד המצוות] שניתן מרוח	לשמוח ולעשות יו"ט בעת השלמת נדבך בעבודת ה'	נשיא אחד ליום נשיא אחד ליום יקריבו את קרבנם לחנכת המזבח:

טבעי להיות יהודי

פרק לב: התכלית – לעתיד לבא

אחר שנתבאר שתכלית הכל יתקיים על ידי עם ישראל והיינו כשהם יגיעו למעלתם השלימה ויבואו אל תיקונם בלי שום חסרון ברוחניות ובגשמיות, אולם תכלית זו לא תתקיים במצב הקיים. אלא באחרית הימים בסוף כל הזמנים, יבואו כל הדברים אל תכליתם וייעודם, וזמן זה של "לעתיד לבא", כולל בעיקר שני זמנים, שהם "ימות המשיח" ותקופת "העולם הבא".

והם נבדלים באופן מהותי זה מזה, כי ימות המשיח הם ביסודם המשך העולם הזה, אלא שכל הקלקולים יתוקנו ובפרט מלכות ה', שכל ימות העולם היתה מושפלת ונסתרת, ובאותם הימים מלכות ה' תופיע ותגלה בהדר גאונה, שהרשעים ייענשו ויושפלו עד עפר והצדיקים, וכן עם ישראל ששם ה' נקרא עליהם, יהיו הנכבדים ברומם של עולם וכמו שמפורט במזמורי תהילים צו - צט. ויהיה העולם מלא בשפע גדול ועם ישראל יהיה ברום המעלה בעושר ובריבוי שפע כלשון הפסוקים (יואל ד, יח): "וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִטְפוּ הַהָרִים עָסִיס וְהַגְּבָעוֹת תִּלְכְּנָה חֶלֶב" (עמוס ט, יג) "הנה ימים באים נאום ה' ונגש חורש בקוצר, ודורך ענבים במושך הזרע, והטיפו ההרים עסיס, וכל הגבעות תתמוגגנה". ויהיו מצויים בריבוי טובה שריים בטוב ימים רבים באין מפריע ומצר.

אולם עניין ה"עולם הבא" הוא דבר שונה ממהותו, כי העולם הבא משמעותו שהעולם הזה של הנבראים בא אל קצו ושמים וארץ כולם כלים כדרך כל הנבראים שבסופו של דבר הם כלים. ואז מתחילה תקופה של בריאה מחודשת, עולם חדש, והעולם הקודם נחרב. ולפיכך אמרו חז"ל (פסחים נד.) 'כל הנביאים לא נתנבאו אלא לימות המשיח, אבל לעולם הבא "עין לא ראתה אלוקים וזולתך יעשה למחכה לו" (ישעיה סד, ג)'. כי אז ייברא עולם מיוחד להקב"ה, עולם בו אין קיום לנבראים רק במידה שהם מתאחדים בהקב"ה, כמו שאמרו (סנהדרין צז, א) 'אמר רב קטינא שית אלפי שני הוו עלמא וחד חרוב שנאמר ונשגב ה' לבדו ביום ההוא'. וזה עניינו של 'עם ישראל' שהם דבקים בהקב"ה במידה כזו שהם נשארים גם בעולם שבו נשגב ה' לבדו, ולכן כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא. והדבר נשגב מבינתנו איך תיתכן דבקות כזאת עם האלוקים הגדול הגבור והנורא,

ועוד דברים נשגבים (סוף מסכת תענית לא, א) 'עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים והוא יושב ביניהם בגן עדן וכל אחד ואחד מראה באצבעו שנאמר ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו'. ואמרו: (ברכות יז, א) 'העולם הבא אין בו לא אכילה ולא שתיה ולא פריה ורביה ולא משא ומתן ולא קנאה ולא שנאה ולא תחרות אלא צדיקים יושבין ועטרותיהם בראשיהם ונהנים מזיו השכינה שנאמר ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו'. וברש"י בחוקותי והוא מתורת כהנים (ויקרא כו, יב) 'והתהלכתי בתוכם - אטייל עמכם בגן עדן כאחד מכם ולא תהיו מזדעזעים ממני, יכול לא תיראו ממני ת"ל והייתי לכם לאלהים'.

עוד יש בגמרא (בבא בתרא עה, א) 'ואמר רבה א"ר יוחנן עתיד הקב"ה לעשות שבע חופות לכל צדיק וצדיק שנאמר וברא ה' על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונוגה אש להבה לילה כי על כל כבוד חופה מלמד שכל אחד ואחד עושה לו הקדוש ברוך הוא חופה לפי כבודו'.

ועל זמן זה אמרו (רש"י במדבר כג, כג) 'כעת יאמר ליעקב וגו' - עוד עתיד להיות עת כעת הזאת אשר תגלה חבתן לעין כל שהן יושבין לפניו ולומדים תורה מפיו ומחיצתן לפניו ממלאכי השרת והם ישאלו להם מה פעל אל וזהו שנאמר והיו עיניך רואות את מוריך'. (במדבר כ, כ) 'כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל ראתה עינו את ישראל יושבין לפני הקב"ה כתלמיד לפני רבו לע"ל ושואלין ממנו כל פרשה ופרשה למה נכתבה וכה"א (שם כג) כי ליושבים לפני ה' יהיה סחרה לאכל לשבעה ולמכסה עתיק ואומר (שם ל) ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך ומלאכי השרת רואין אותן ושואלין אותן מה הורה לכם הקב"ה לפי שאינן יכולין ליכנס במחיצתן שנאמר כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל א-ל'.

ועל מדריגה נפלאה זו שתתקיים בעולם הבא, נאמרה שירת "שיר השירים" שרק בו תתקיים דביקות כה מופלאה, אולם כל השירות והחזיונות שנאמרו בתורה ובנביאים כולם עניינם לימות המשיח. ויש שנכתבו בפשוטם על ימות המשיח, אבל יש בהם דרשות על סוד העולם הבא. וכן כבוד ה' יתעלה ויתגדל מאד בימות העולם הבא לאין ערוך מימות המשיח ועל כך אנו אומרים בקדיש יתגדל ויתקדש וכו' בעלמא די ברא כרעותיה שזה העולם הזה שנברא בשל רצונו לברוא עולם של נבראים, אולם לאחר מכן אומרים יהא שמיא רבה מברך לעלם ולעלמי עלמיא, שהכוונה בזה לעולם הבא, שהוא לעולמי עולמים, ואז יתברך ויתפאר ויתרומם ויתנשא הרבה למעלה מכל השירות והנבואות (העתידות הטובות שנקראים 'נחמתא') שאומרים הנביאים בעולם הזה, ועל גילוי כבודו הנשגב הזה אנו מייחלים, שהוא פיסגת הייעוד ושיא התכלית.

כהמשך לביאור מהותה של מצוות תלמוד תורה – מעלת לימוד "גמרא"

כשמדובר על לימוד תורה, הניסיון מוכיח שחיבור אמיתי ללימוד התורה מתקיים רק על ידי לימוד "גמרא". למרות הקשיים הגדולים שעיקרם: שפה שונה, עולם מושגים שונה, העדר פיסוק, סגנון זרם חשיבה עתיק. משא ומתן לא ברור, ולא תמיד עקבי. למרות הכל, העם התעקש, רק גמרא!

כל ניסיון להחליף את הלימוד הקבוע לספרי הלכה מסודרים, ובוודאי לספרות תנ"ך או רעיון ומחשבה, לא צלח. לא החזיק מעמד, ולא הביא את התכלית של חיבור הלומד לתורה.

האמת היא שגם לימוד הגמרא לא הצליח אצל כולם, היו קהילות, וזמנים, בהם לא הצליחו לבסס לימוד גמרא, אך גם לא הצליחו לבסס משהו אחר, וגדלו עמי הארץ ודלים מתורה.

גם אם היסטורית אפשר להסביר זאת בהסברים שונים, ההסבר המהותי הוא שהחיבור היחיד ללימוד התורה הוא בצורה שהלומד נעשה שותף ליצירה. יש מציאות של שמיעת פסקי הלכות בהם הלומד קורא או שומע ריבוי פרטים. אבל ראשית זה משעמם ומרדים. יש גבול לכמות המידע היבש שהאדם מסוגל לקבל. זה גם לימוד שדרכו להשתכח. הלומד אינו מתחבר לחומר, הוא מקבל הוראות ועליו לשנן אותם.

לימוד תורה אינו עניין של ידע תיאורטי, זה יותר דומה ללימוד שחייה, איך לומדים שחייה, זורקים את המתלמד למים, והוא נאלץ להתחיל לפעול. המשל של 'שחייה' מוביל אותנו להגדרה המחודדת, מלבד המטרה של הידיעה כיצד לנהוג בחיים, יש מטרה עצמאית של 'לימוד תורה', להגות בחכמת אלוקים, זה מרומם את האדם מחוויות ארציות חסרות ערך, ומכניס אותו לחשיבה על עניינים עקרוניים, מה מוסרי, מה צודק, מה מקרב לאלוקים.

יש אידיאל חשוב בפני עצמו של 'לימוד לשם לימוד'. גם קובעי עתים לתורה, לא נכון שיסתפקו בידיעת ההלכות הנצרכות להם, כדי להיות יהודי מלא שחי את מצוות השם, צריך להקדיש זמן למצוה החשובה של 'תלמוד תורה' טהור, 'לימוד לשם לימוד'. הוא לימוד שמחבר את הלומד לדיאלוג של חכמת התורה, שלפחות כשהוא לומד שהוא יהיה "שם" נסחף לגמרי בגלי החוויה של "מי הדעת".

לתכלית זו מתאימה הגמרא מאין כמותה, זה היופי של הגמרא, המשא ומתן אינו רק מעניק עניין, אלא מאלץ את הלומד לתפוס צד, והוא מצפה לראות איך התהליך יתקדם, האם האמורא בהמשך ישכיל לגונן על העמדה שהוא מזדהה עמה... ואם לא, אז מדוע באמת. וכבר יש לו ללומד קושיות, ואולי רש"י או תוספות, או שאר ראשונים מסבירים.

כשאדם שומע פסקי הלכות הוא לא חייב להתרכז, הוא יכול לשמוע בחצי אוזן בעוד מוחו עסוק באלף טרדות אחרות. והוא גם ישכח באותה מהירות. בלימוד גמרא לעומת זאת, הלומד מוכרח למלא את מחשבתו בהגיון התורה, להבין מה קורה כאן.

הערך המיוחד של לימוד התורה וסגולתו הוא כאשר הלומד שקוע בו, וככל שהאדם יותר שקוע בחשיבה הזאת, הוא מקיים את המצוה ביתר שלימות. כשמעבירים במוח הלוח ושוב את ההווה אמינא והמסקנה, ומה הקושיות לפי זה, הדברים נקבעים בלב וקונים בו קניין של אחיזה בתוקף. וכפי שכותב הרמב"ם שהלומד תורה הוא כמו הטובל במקוה שהביא את נפשו במי הדעת לגמרי. כל המטרה היא להתחבר ולהתדבק לנותן התורה, וככל שיש יותר חיבור למהלך המשא ומתן, יש יותר התאחדות ודבקות בנותן התורה.

צריך להבין שזו לא רק "טכניקה" לחבר את הלומד לריכוז משמעותי, יש בזה משהו מהותי, התורה שבעל פה היא כזו מכיון שהיא אמורה באופן עקרוני להתקבל על לב הלומד להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד. היא אמורה לנבוע מלבו של הלומד. הוא חייב להיות חלק מתהליך היצירה, התורה שבעל פה היא יצירה של עם ישראל, התורה היא תורת האלוקים, אבל התורה שבע"פ מכניס אותה לצורות האנושיות, מעצבת אותה לגדרי הלכות. את ההכרעה קובעים הנבחרים גדולי האומה, אבל ברקע עומד העם כולו ומציג את עמדתו והסכמתו. חכמי העם הציגו בתלמוד את חבלי היצירה והם שיתפו בזה את העם כולו, הדבר העניק תוקף ליצירה הגדולה שלהם, הם באו בשם עם ישראל.

לימודים אחרים, כמו הלכה פסוקה, תורה שבכתב, נ"ך, אמונה ומחשבה, מדרשים, מקיימים בהם מצוות תלמוד תורה, אבל הם לא עשויים לשמש כלימוד עיקרי, בדרך כלל אדם מתקשה לעסוק ולהתמיד בנושאים הללו יותר מזמן קצוב, אך גם אם כן, המטרה היא ליצור לימוד שמאלץ להתחבר אליו, וזה מתקיים רק בגמרא. רק במקרה שאדם לא מצליח בשום אופן להתחבר ללימוד הגמרא, נציע לו את התחליפים הללו.

הגמרות המבוארות הם פתרון נפלא שמאפשר לרבבות יהודים שוב להתחבר לגמרא, אותו לשון מפותל ועתיק של נשמת התורה הקדושה, בתנאי שהפירוש בא לפרש את הגמרא ולא להחליף אותו, לא בטקסט, ולא במשא ומתן. הוא מנגיש את הגמרא עם כל חווייתה. ואכן לומדים וותיקים לעולם לא יחליפו את חוויית הלימוד הקיימת בטקסט המקורי של הגמרא, ללא פירושים חדשניים. שכן דווקא ההתחככות בקשיים התחביריים של החומר, יוצרת יותר חיבור עם הדברים, כשאתה מטפס על ההר על כל האבנים והקוצים אתה מכיר אותו הרבה יותר טוב מאשר אם אתה נוסע על כביש חלק שנשלל על גביו. מי שלומד ומנסה באופן אחד, ורואה שהוא טועה, ושוב מנסה באופן אחר, הוא בסופו של דבר יותר נמצא "בפנים", וכשאתה בפנים אתה זורם הרבה יותר טוב. כשהאדם מתאמץ על דברי התורה, הוא קונה אותם ונעשית "תורה דיליה!"